

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 betreffende de algemene erkenningsvoorwaarden en kwaliteitszorg van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap wat betreft dagondersteuning in de vorm van begeleid werken

Principiële goedkeuring

Bijlagen:

- het principiële goed te keuren ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 betreffende de algemene erkenningsvoorwaarden en kwaliteitszorg van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap wat betreft dagondersteuning in de vorm van begeleid werken;
- het advies van de Inspectie van Financiën van 7 juni 2017.

1. INHOUDELIJK

1.1. Aanleiding

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2010 tot wijziging van het koninklijk besluit van 2 juli 1973 tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van dagcentra voor meerderjarige niet-werkende gehandicapten en van het ministerieel besluit van 18 juni 1975 tot bepaling van de te volgen regels voor de vaststelling van het bedrag van de tegemoetkoming uit het Fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten in de kosten voor onderhoud, opvoeding en behandeling van gehandicapten die geplaatst zijn in inrichtingen die onder het stelsel van het semi-internaat werken, werd mogelijk gemaakt de individuele ontplooiing en sociale integratie van de personen met een handicap, die niet kunnen ingeschakeld worden in het bestaande reguliere of beschermde arbeidscircuit, te bevorderen via een aanbod van arbeidsmatige onbezoldigde activiteiten buiten de eigen werking van de voorziening.

De voorzieningen voor personen met een handicap, erkend als dagcentrum, werden zo in staat gesteld om personen met een handicap, die meer aankunnen dan de activiteiten die in een dagcentrum aangeboden worden, maar die omwille van persoonsgebonden kenmerken en eigenschappen en buiten hun wil om niet kunnen ingeschakeld worden in het bestaande reguliere of beschermde arbeidscircuit, toch een optimale maatschappelijke integratie en individuele ontplooiing te verzekeren via de methodiek begeleid werken. Door onbezoldigde arbeidsmatige activiteiten op te nemen in een reguliere werkomgeving wordt zo optimaal

mogelijk invulling gegeven aan de inclusie van de persoon met een handicap in de maatschappij. Om in aanmerking te komen voor begeleid werken diende de persoon met een handicap te beschikken over een beslissing tot tenlasteneming door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap van het ondersteuningsveld Z75 dagcentrum voor niet werkende personen met een handicap.

Met de invoering van de persoonsvolgende financiering op 1 januari 2017 in uitvoering van het decreet van 25 april 2015 houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap en tot hervorming van de wijze van financiering van de zorg en de ondersteuning voor personen met een handicap, werden de bestaande zorgvormen zoals tehuizen, internaten, semi-internaten en dagcentra opgeheven. Voor de meerderjarige personen met een handicap werden in een overgangsfase in het jaar 2016 de bestaande zorgvormen met het besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2016 houdende erkenning en subsidiëring van flexibele aanbodcentra voor meerderjarige personen met een handicap omgevormd naar flexibele aanbodcentra. Vanaf 1 september 2016 werd met het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juni 2016 houdende het vergunnen van aanbieders van niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor personen met een handicap, aan de flexibele aanbodcentra van rechtswege de vergunning verleend voor het aanbieden van niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning. De bestaande regelgeving voor de tehuizen, internaten, semi-internaten en dagcentra werd opgeheven per 31 december 2016.

De invoering van de persoonsvolgende financiering heeft ook als gevolg dat er geen beslissingen tot tenlasteneming voor een bepaald ondersteuningsveld meer gegeven wordt, maar dat een budgetcategorie wordt toegewezen. Waar met de ondersteuningsvelden voor dagcentrum voor niet werkende personen met een handicap of een tehuis niet-werkenden, men er van kon uitgaan dat de personen die over zo een beslissing tot tenlasteneming beschikten, door hun beperkingen niet meer in staat zijn om te gaan werken, kan dit met de toekenning van de huidige budgetcategorieën niet langer gesteld worden. De budgetcategorieën worden toegekend op basis van de gevraagde zorg en ondersteuning, en niet langer meer op de vaststelling of iemand nog kan werken of niet zoals dat met bepaalde ondersteuningsvelden het geval was.

De arbeidsinspecteurs van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg waren in staat bij hun controles om, op basis van de regelgeving Begeleid Werken voor de dagcentra en de beslissing voor die persoon met een handicap tot tenlasteneming door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap van het ondersteuningsveld Z75 dagcentrum voor niet werkende personen met een handicap, te besluiten dat die persoon met een handicap die een onbezoldigde arbeidsmatige activiteit uitoefent niet aan "zwart werk" deed. Zowel de ondernemer waar die activiteiten werden uitgevoerd als de persoon met een handicap konden zo aantonen dat het niet gaat om illegale tewerkstelling. Vermits zowel de regelgeving als de beslissingen tot tenlasteneming voor een bepaald ondersteuningsveld niet langer bestaan, beschikken de arbeidsinspecteurs niet langer over deze objectieve gegevens om een persoon met een handicap, die in kader van begeleid werken nu een onbezoldigde arbeidsmatige activiteit in een reguliere werkomgeving uitvoert, niet te beschouwen als iemand die in het zwart werkt.

1.2. Inhoud

Met dit ontwerpbesluit van de Vlaams Regering willen we er voor zorgen dat personen met een handicap verder kunnen gebruik maken van de methodiek begeleid werken en er voor zorgen dat de arbeidsinspectie over objectieve gegevens kan beschikken om uit te maken of iemand wel degelijk door middel van begeleid werken een onbezoldigde arbeidsmatige activiteit uitoefent en het geen verdoken tewerkstelling is.

Met dit besluit worden in het besluit van 4 februari 2011 betreffende de algemene erkenningsvoorwaarden en kwaliteitszorg van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap de voorwaarden opgenomen waaronder de voorzieningen in het kader van dagondersteuning begeleid werken kunnen aanbieden. De arbeidsmatige activiteiten vinden plaats buiten de eigen voorziening, zijn onbezoldigd en de voorziening staat in voor het afsluiten van de nodige verzekeringen. Begeleid werken zal georganiseerd worden op basis van 3 overeenkomsten, waarvan de bestanddelen

opgenomen zijn in de bijlage bij het besluit.

De personen met een handicap en de arbeidsplaatsen waar ze in kader van begeleid werken onbezoldigde arbeidsmatige activiteiten uitvoeren, kunnen met de 3 overeenkomsten die beantwoorden aan de bepalingen van dit besluit, aan de arbeidsinspectie aantonen dat het gaat om begeleid werken en niet om zwart werk.

1.3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 voert een nieuw artikel 9/1 in het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 betreffende de algemene erkenningsvoorwaarden en kwaliteitszorg van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap, in om begeleid werken mogelijk te reglementeren.

Art. 9/1, §1 bevat de definities van begeleid werken en werkpost die in het artikel gebruikt worden.

Art. 9/1, §2 bepaalt de voorwaarden waaraan begeleid werken moet voldoen. Het moet gaan om onbezoldigde activiteiten, de voorziening die beleid werken organiseert staat in voor het afsluiten van de nodige verzekeringen en het begeleid werken wordt georganiseerd op basis van 3 overeenkomsten. Voor de overeenkomsten worden in bijlage 4 van het besluit, die met dit wijzigingsbesluit toegevoegd wordt, de elementen opgesomd die in de overeenkomst moeten geregeld worden.

Er is voor gekozen om niet met modelovereenkomsten te werken. Tot de doelgroep van begeleid werken horen voornamelijk personen met mentale beperkingen. Het is noodzakelijk voor deze mensen dat zij de overeenkomsten ook kunnen begrijpen. Er is een heel scala aan mentale beperkingen waardoor het noodzakelijk is de communicatie aan te passen in functie van de aard en de ernst van de beperkingen. Indien er met de regelgeving modelovereenkomsten worden opgelegd, kunnen de voorzieningen deze overeenkomsten niet begrijpelijk maken voor hun doelgroep door bijvoorbeeld veel met logo's of symbolen te werken. Door enkel de elementen op te sommen die in de overeenkomst moeten geregeld worden, krijgen de voorzieningen de vrijheid de overeenkomsten voor hun cliënten begrijpelijk op te stellen, en beantwoorden de overeenkomsten ook aan de vereisten waaraan een overeenkomst in kader van begeleid werken moet voldoen.

De eerste overeenkomst is een raamovereenkomst gesloten tussen de voorziening en de werkpost. Deze raamovereenkomst wordt gebruikt om op die werkpost begeleid werken mogelijk te maken voor een of meerdere personen met een handicap.

De elementen die in deze raamovereenkomst moeten opgenomen worden zijn:

1° de identiteit van beide partijen;

2° afspraken over de samenwerking:

- a) de gebruiker op de werkvloer activiteiten die aangepast zijn aan zijn capaciteiten, aanbieden op basis van de overeenkomst, gesloten tussen de werkpost, de voorziening en de gebruiker;
- b) een gebruiker wordt ingeschakeld in onderling akkoord. De werkpost kan niet verplicht worden een gebruiker activiteiten aan te bieden;
- c) de jobcoach is de werknemer van de voorziening die instaat voor opleiding en training op werkvloer;
- d) de werkpost wijst per gebruiker een werknemer als werkpostbegeleider aan die de gebruiker op de werkvloer de nodige begeleiding biedt in samenspraak met de jobcoach;
- e) de werkpost sensibiliseert en stimuleert werknemers. De jobcoach wordt daarvoor ingeschakeld;
- f) er wordt op regelmatige tijdstippen overlegd tussen de gebruiker, de jobcoach en de werkpostbegeleider. De tijdstippen en de frequentie worden bepaald in de overeenkomst tussen de voorziening, de werkpost en de gebruiker;
- g) de jobcoach staat in voor de telefonische permanentie en komt op verzoek van de gebruiker of werkpost ter plaatse;
- h) de jobcoach staat in voor continue en periodieke opvolging van het begeleid werken;
- i) de jobcoach, de werkpost, de werkpostbegeleider en de gebruiker nemen de regels over het beroepsgeheim en de discretie in acht;

3° afspraken over het takenpakket voor de gebruiker:

- a) de werkpost, de gebruiker en de jobcoach zoeken de geschikte activiteiten voor de gebruiker;
- b) de gebruiker vervangt geen werknemers van de werkpost;
- 4° afspraken over de veiligheid:
 - a) de jobcoach en de werkpost garanderen dat de gebruiker in goede hygiënische en veilige omstandigheden de activiteiten kan uitoefenen, net zoals zou gelden voor de werknemers van de werkpost;
 - b) de gebruiker wordt niet opgenomen in de arbeidsongevallenverzekering van de werkpost, maar de werkpost neemt hem wel op in de exploitatieverzekering burgerlijke aansprakelijkheid;
 - c) de voorziening sluit de verzekeringen, vermeld in artikel 9/1, §2, eerste lid, 2°, af;
 - d) de werkpost meldt onmiddellijk schadegevallen aan de jobcoach, vult verzekeringsdocumenten in en bezorgt die aan de jobcoach;
- 5° de aanvang en de duur van de overeenkomst;
- 6° de opzeggingsmodaliteiten van de overeenkomst;
- 7° de wijze waarop de overeenkomst aangepast kan worden;
- 8° de wijze waarop klachten over de uitvoering van de overeenkomst worden behandeld..

De tweede overeenkomst wordt gesloten tussen de voorziening en de gebruiker en maakt deel uit van de individuele dienstverleningsovereenkomst van de gebruiker, dat wordt zo bepaald in het laatste lid van deze paragraaf. Zo wordt voorkomen dat de gebruiker en de voorziening twee afzonderlijke overeenkomsten moeten sluiten om deze ondersteuning overeen te komen.

De elementen die in deze overeenkomst moeten opgenomen worden zijn:

- 1° de identiteit van beide partijen;
- 2° de identiteit van de jobcoach;
- 3° de taken van de jobcoach:
 - a) een intake- en oriënteringsgesprek met de gebruiker houden;
 - b) de gebruiker activiteiten aanbieden;
 - c) een geschikte werkpost en activiteiten zoeken;
 - d) een afsprakennota voor de werkpost opstellen;
 - e) de gebruiker bij de start op de werkpost begeleiden;
 - f) de werkpostbegeleider coachen;
 - g) het begeleid werken van de gebruiker opvolgen;
 - h) in geval van vragen of problemen permanentie verzekeren;
- 4° de start en de duur van de overeenkomst in het kader van begeleid werken;
- 5° de kostprijs van de begeleiding in het kader van begeleid werken;
- 6° de voorziening en gebruiker respecteren de regels over het beroepsgeheim en de discretie;
- 7° de voorziening raadt de gebruiker aan een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid (familiale polis) af te sluiten, in het bijzonder voor schade die hij veroorzaakt in het kader van begeleid werken;
- 8° de wijze waarop de overeenkomst beëindigd kan worden;
- 9° de wijze waarop de overeenkomst gewijzigd kan worden;
- 10° de wijze waarop klachten over de uitvoering van de overeenkomst worden behandeld.

De derde overeenkomst wordt gesloten tussen de voorziening, de werkpost en de gebruiker en organiseert concreet hoe het begeleid werken voor de gebruiker op de werkpost georganiseerd zal worden.

De elementen die in deze overeenkomst moeten opgenomen worden zijn:

- 1° de identiteit van de betrokken partijen: de gebruiker, de werkpost, de jobcoach en de werkpostbegeleider;
- 2° de startdatum en de duur van de overeenkomst;
- 3° het uurrooster en de pauzes;
- 4° in voorkomend geval de proefperiode en de duur ervan;
- 5° de tijdstippen en de frequentie van overleg tussen de gebruiker, de jobcoach en de werkpostbegeleider;
- 6° afspraken over afwezigheden: ziekte en verlof;
- 7° de wijze van vervoer naar en van de werkpost;
- 8° de aard van de activiteiten en de locatie waar ze uitgeoefend worden;

- 9° in voorkomend geval afspraken over de werkkledij;
- 10° in voorkomend geval afspraken over het gebruik van gevaarlijke producten of machines;
- 11° afspraken over de klachten- of probleembehandeling;
- 12° de wijze waarop de overeenkomst beëindigd kan worden;
- 13° de wijze waarop de overeenkomst gewijzigd kan worden.

Artikel 2 voert de bijlage 4 toe aan het besluit van 4 februari 2011 waarin de bestanddelen van de drie overeenkomsten vastgelegd worden.

Artikel 3 bepaalt de inwerkingtreding van het besluit op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van tien dagen, die ingaat op de dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het ontwerpbesluit heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 7 juni 2017.

Het voorafgaand akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting is niet vereist.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het ontwerpbesluit heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het ontwerpbesluit heeft geen effect op de personeelsformatie noch op het personeelsbudget.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2017/126 van 25 april 2017.

Het betreft hier regelgeving met geen of zeer weinig inhoudelijke effecten. De opmaak van een RIA is dus niet nodig.

Het ontwerpbesluit heeft geen impact op de het volume van de administratieve lasten.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 betreffende de algemene erkenningsvoorwaarden en kwaliteitszorg van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap wat betreft dagondersteuning in de vorm van begeleid werken;

2. de Vlaamse minister , bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, te gelasten over voornoemd ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State , met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2º, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Jo VANDEURZEN